

Leo Trotskij: Ryssland och världsproletariatet

(September 1935)

Ur *New International* [New York], [Vol. II No. 6](#), oktober 1935, s 178–179. Här översatt från versionen på [MIA](#). Översättning Göran Källqvist.

Resolutionen om Dimitrovs rapport om fascismen har till sist kommit. Den är lika omständlig och oklar som själva rapporten. Här ska vi bara behandla resolutionens första stycke, som fyller knappt ett dussin rader i tidningen **L'Humanité**, men som på samma gång utgör grundvalen i den så kallade Kommunistiska internationalens hela teoretiska och strategiska struktur.

Låt oss undersöka hur denna grundval ser ut lite närmare. Vi citerar följande mening bokstavligt: ”Socialismens slutliga, oåterkalleliga seger i sovjeternas land, en seger av världshistorisk betydelse, har på ett ofantligt sätt ökat Sovjetunionens makt och betydelse som bålverk för hela världens utsugna och förtryckta, och har inspirerat de arbetande till kamp mot kapitalistisk utsugning, borgerlig reaktion och fascism, och för fred, frihet och folkens självständighet.”

Oavsett hur kategoriska påståendena i denna mening än låter, så är de helt igenom felaktiga. Vad antas ”socialismens slutliga, oåterkalleliga seger i sovjeternas land” betyda? Ingen officiell teoretiker har försökt förklara det för oss. Resolutionen undviker också den minsta fingervisning om vilka kriterier som dessa påståenden grundar sig på. Vi måste därför återigen påminna om marxismens ABC. Socialismens seger, speciellt den ”slutliga, oåterkalleliga” segern, kan bara innebära att alla medborgares genomsnittliga produktivitet i det socialistiska samhället är högre, till och med betydligt högre, än en kapitalistisk arbetares produktivitet. Inte ens den allra djärvaste Komintern-teoretiker kan drista sig att göra ett sådant påstående om Sovjetunionen. Vi hoppas att inom en nära framtid statistiskt slå fast Sovjetunionens fortfarande stora underutveckling både vad gäller nationella och individuella inkomster. Vår nuvarande uppgift kräver inga sådana bevis. Det faktum att sovjetregeringen måste vidmakthålla monopolet på utrikeshandeln utgör ett tillräckligt bevis för sovjetekonomins nuvarande underutveckling – trots alla framgångar. Ty om produktionskostnaderna i landet vore lägre än de kapitalistiska kostnaderna, så skulle monopolet på utrikeshandeln vara överflödigt. Den senaste reformen av utrikeshandeln, som många alltför ytliga observatörer tolkade som att monopolet på utrikeshandeln gavs upp, är i själva verket en tekniskt byråkratisk reform som inte på minsta sätt bryter mot monopolets grundläggande stöttepelare. Eftersom sovjetbyråkratin å ena sidan ända sedan femårsplaner och kollektivisering infördes har baserat sig på nationaliserade produktionsmedel, och å den andra att produktionen i Sovjetunionen fortfarande är mycket dyrare än den kapitalistiska produktionen, så kan inte sovjetbyråkratin av självbevarelsedrift överge monopolet på utrikeshandeln. Detta avgörande faktum – arbetskraftens låga produktivitet i Sovjetunionen – är nyckeln som ger oss möjlighet att lösa alla andra hemligheter. Om nationalinkomsten per capita i Sovjetunionen vore ungefär lika hög som i USA,

och om byråkratin inte slösade bort en alldeles för stor del av den improduktivt på parasitär konsumtion, då skulle befolkningens levnadsstandard ha varit ojämförligt högre än i de kapitalistiska länderna, inklusive USA. Men det är inte på minsta sätt fallet. De ryska bönderna, det vill säga den överväldigande delen av befolkningen, lever fortfarande i djup fattigdom. Inte ens industriproletariatets majoritet har ännu uppnått en position på amerikansk eller ens europeisk nivå. Ett ärligt konstaterande av detta faktum säger absolut ingenting mot det socialistiska produktionssättet, ty när det gäller kapitalismen talar vi om ett sönderfallande system och i fallet socialismen om ett system som bara är i sin linda. Men för att inte förlora oss i meningslösa plattityder får vi inte nöja oss med de allmänna utvecklingstendenserna, utan på ett helt korrekt sätt karakterisera det skede som har uppnåtts.

Om det socialistiska samhället gav sina medlemmar ett till hälften garanterat välstånd med utsikter om oavbrutna förbättringar av allas ställning, då skulle den gnagande oron om den egna existensen börja försvinna: girighet, ångest och avundsjuka skulle bara uppträda som alltmer ovanliga rester av de gamla förhållandena; ekonomisk solidaritet skulle förvandlas från en princip till en daglig vana. Att detta inte på minsta sätt är fallet behöver knappast bevisas: skapandet av en halvt privilegierad arbetararistokrati under den fullt privilegierade sovjetbyråkratin; strävan att översätta alla förhållanden mellan människor till pengars språk; de drakoniska lagarna för att skydda statens egendom; slutligen den i sanning barbariska lagen mot "kriminella" barn; allt detta bevisar på ett ytterst slående och obestridligt sätt att socialismen är långt ifrån "oåterkalleligt" säkerställd på det område som är avgörande för just socialismen: *i folkets medvetande*.

Om socialismen "slutligen, oåterkalleligt" har segrat, som resolutionen dristar sig att hävda, varför fortsätter då den politiska diktaturen att existera? Varför stelnar den dessutom för varje dag alltmer till en olidligt hård, godtycklig och rutten byråkratiskt bonapartistisk regim? En säkerställd, "oåterkalleligt" rotad socialism kräver definitivt inte en allsmäktig byråkrati, med en absolut härskare i toppen, ty allmänt sett är diktaturen bara ett statligt medel för att bevara och skydda den socialistiska statens *hotade* och inte *säkerställda* grundvalar. Många "teoretikers djärva försök att hänvisa till *yttre* faror är alltför absurt för att ta på allvar. Ett samhälle vars socialistiska struktur är tryggad, vars inre förhållanden således vilar på den överväldigande majoritetens solidaritet, kräver ingen inre diktatur för att skydda sig mot yttre fiender, utan behöver bara en tekniskt militär apparat, precis som det behöver en tekniskt ekonomisk apparat för sitt välstånd.

Vidare kan den rädsla för krig som sovjetbyråkratin lever under, och som avgör hela dess internationella politik, bara förklaras av det faktum att det socialistiska uppbygget, på vilket sovjetbyråkratin grundar sig, historiskt talat ännu inte är säkerställt. Arbetarstatens kamp mot en hotande kapitalism är – eller åtminstone borde den vara det – en ingående del i den internationella arbetarklassens klasskamp. *Krig* har – åtminstone borde de ha det – samma innebörd för arbetarstaten som *revolutionen* har för proletariatet i de kapitalistiska länderna. Vi är givetvis mot alla "för tidiga", konstgjort framkallade revolutioner, ty om styrkeförhållandena är ogynnsamma kan de bara leda till nederlag. Samma sak gäller för krig. En arbetarstat bör bara undvika dem om de är "för tidiga", det vill säga om socialismen inte slutgiltigt och oåterkalleligt är säkerställd. Den nuvarande åsikten att socialismen är säkerställd internt men att den kan krossas med militär kraft är vansinnig: ett ekonomiskt system som har en högre mänsklig arbetsproduktivitet kan inte störtas med militära medel. Den halvt feodala europeiska koalitionen seger över Napoleon ledde inte till att Frankrikes kapita-

listiska utveckling krossades, utan till att den skyndades på i resten av Europa. Om segrarna befinner sig på ett lägre ekonomiskt och kulturellt plan än de besegrade, så lär oss historien att de förstnämnda övertar de sistnämndas teknologi, samhällsförhållanden och kultur. Det är inte militär styrka som sådan som hotar den sovjetiska socialismen, utan de *billiga varor* som skulle följa i de segerrika kapitalistiska arméernas fotspår. Om socialismen verkligen var säkerställd i Sovjetunionen på ovanstående beskrivna sätt, det vill säga med högre teknologi, högre produktivitet, högre välstånd för hela befolkningen, högre solidaritet, då kan det inte bli tal om att de inom sig splittrade kapitalistiska staterna kan besegra Sovjetunionen militärt.

Vi ser således hur helt igenom felaktigt den sjunde världskongressens viktigaste, verkligt avgörande påstående är. Revolutionära marxister skulle ha sagt: de tekniska framgångarna i Sovjetunionen är mycket betydande; de ekonomiska framgångarna sackar efter. För att ens garantera det ”välstånd” som råder i de utvecklade kapitalistiska länderna och skola om befolkningen krävs många år, och det även om man bortser från de inre motsättningarna och sovjetbyråkratins alltmer destruktiva roll, det vill säga två faktorer som i sig själva är förmögna att förstöra de ännu inte säkerställda sociala framstegen. Kapitalismens förfall, fascismens framryckning, den ökande faran för krig – alla dessa processer utvecklas mycket fortare än uppbygget av socialismen i Sovjetunionen. Bara trångsynta förfalskare och byråkratiska hycklare kan tycka att detta uppriktiga och ärliga sätt att ställa frågan kommer att dämpa den internationella arbetarklassens ”entusiasm”. En revolutionär entusiasm kan inte leva för evigt på lögn. Men de grundläggande stöttepelarna i Kominterns strategiska system är lögn. Socialismen påstås vara oåterkalleligt säkerställd i Sovjetunionen, på en sjättedel av världens yta, om bara världsproletariatet hjälper till att lämna sovjetstaten i fred. Alltså är parollen inte att förbereda den internationella revolutionen, utan att *säkerställa freden*. Därav följer alliansen med ”fredens vänner”, att klasskampen ersätts av klassarbete, att Folkfronter med finanskapitalets Radikalpartier skapas, etc., etc. I sig själva är alla dessa medel oförmögna att förlänga freden, för att inte tala om säkerställa den. Ändå bygger Kominterns hela fredsprogram strategiskt på förutsättningen om en internt ”säkerställd” socialism. Med denna förutsättning står och faller den sjunde världskongressen, och detta är, som vi visade ovan, oåterkalleligt falskt.